

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/12283

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 280

Konu :Yazılı Soru Önergesi

09 MART 2010

003157

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının, 08.02.2010 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-19543 sayılı yazısı.

Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Mehmet Akif PAKSOY'un tarafıma tevcih ettiği 7/12283 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, BOTAŞ Genel Müdürlüğü ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

EK-1 Önerge Cevabı (3 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği : Bilgi :
TBMM Bşk. Başbakanlık

**KAHRAMANMARAŞ MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET AKİF PAKSOY'UN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/12283)**

Soru 1:

Hükümete geldiğiniz 2002 yılından bu güne kadar ülkemizin doğalgaz ithalatı ve tüketimi konut/işyeri ve sanayi için ayrı ayrı olmak üzere yıllar itibariyle ne kadar gerçekleşmiştir? Hükümete gelmezden önceki ithalat toplamı ne kadardır?

Cevap 1:

4646 sayılı Kanunun Geçici 2. Maddesi gereğince mevcut doğalgaz alım veya satım sözleşmelerinin kısmi veya bütün olarak tüm hak ve yükümlülükleri ile birlikte devredilmesi için 30.11.2005 tarihinde BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından ihale gerçekleştirilmiştir. Yapılan ihale sonucunda; Shell Enerji A.Ş.'ye 12.07.2007 tarihli, Bosphorus Gaz Corporation A.Ş.'ye 18.10.2007 tarihli, Enerco Enerji San. ve Tic. A.Ş.'ye 31.12.2008 tarihli, Avrasya Gaz A.Ş.'ye ise 26.02.2009 tarihli Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Kurul Kararları ile ithalat lisansı verilmiştir. Bu kapsamda, söz konusu şirketlerden Shell Aralık 2007, Bosphorus Gaz 03.01.2009, Enerco ve Avrasyagaz ise 01.04.2009 tarihlerinde ithalat faaliyetine başlamıştır.

2002 yılına kadar toplam ithalat 105,1 milyar m³ olarak gerçekleşmiş olup 2002 yılından 2009 yılı sonuna kadar yıllar itibariyle yapılan toplam ithalat ve tüketim miktarı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan alınan verilere göre aşağıdaki tabloda verilmiştir.

	TÜKETİM MİKTARI (Sm ³)	İTHALAT MİKTARI (Sm ³)
2003	20.574.000.000	20.829.697.818
2004	22.272.528.240	21.798.103.883
2005	27.348.213.942	26.570.877.915
2006	30.982.063.980	30.220.843.555
2007	35.394.878.230	35.833.043.656
2008	36.865.051.313	37.349.932.970
2009	35.218.839.390	35.773.100.000

BOTAŞ Genel Müdürlüğü verilerine göre yıllar itibarıyla sektörel doğalgaz tüketimi ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

	ELEKTRİK	GÜBRE	KONUT	SANAYİ	TOPLAM SATIŞ milyon m ³
2002	11.394	488	2.913	2.271	17.066
2003	13.274	461	3.877	2.961	20.574
2004	13.003	519	4.387	3.830	21.738
2005	15.174	584	5.744	4.968	26.470
2006	16.360	154	7.116	6.393	30.024
2007	19.325	0	7.704	7.459	34.488
2008	19.874	27	7.920	7.817	35.638
2009	17.516	0	7.628	6.447	31.590

Sorular 2, 3, 4:

-Hükümetinizce doğalgaz fiyatlarına yapılan zamlara döviz kurları ve petrol fiyatları gerekçe gösterilmektedir. Döviz kurlarının yükselmesi ve petrol fiyatlarının artması devamlı olarak tüketimin yoğun olduğu kış aylarına mı denk gelmektedir?

-Doğalgaza kış aylarında zam yapılırken, yaz mevsimine dönüldüğünde indirim yapılmasının amacı nedir?

-Zamların gerekçesinin otomatik fiyatlandırma olduğu ifade edilerek ansızın yapılırken, indirimlerin bizatihi Sayın Başbakan tarafından açıklanması kamuoyunu yanıltmaya matuf bir üslup değil midir?

Cevaplar 2, 3, 4:

14.02.2008 tarih ve 2008/T-5 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile Enerji KİT'lerinde 01.07.2008 tarihinden itibaren Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizmasına geçilmiştir. BOTAŞ'da bu tarihten itibaren satış fiyatlarını bu Karar uyarınca belirlemekte ve uygulamaktadır. Doğalgaz satış fiyatını oluşturan unsurlardan biri olan güncel alım fiyatları ise uluslararası ham petrol ve petrol ürünü fiyatlarına endeksli formüllerle belirlenmektedir. Bu bağlamda güncel alım fiyatları geçmiş 6-9 aylık ham petrol ve petrol ürünleri fiyat ortalamasına göre hesaplanmaktadır. Dolayısıyla, ham petrol ve petrol ürünlerindeki fiyat artışı veya azalışı doğalgaz alım fiyatlarına gecikmeli olarak etki etmektedir.

Önergede belirtildiği gibi, doğalgaza kış aylarında zam yapılırken yaz mevsimine dönüldüğünde indirim yapılması şeklinde bir strateji söz konusu değildir. Örneğin, 2008 yılı Ağustos ayında konutlara % 20 oranında bir fiyat artışı yapılmışken, 2009 yılı Şubat ayında konutlara % 17 oranında bir indirim yapılmıştır.

Sorular 5, 6:

-Ülkemizin sözleşmelerden kaynaklanan al ya da öde şartından dolayı kullanmadığı doğalgaza ödemek zorunda kaldığı bir bedel bulunmakta mıdır? Böyle bir ödeme yapıldıysa 2002-2010 dönemi için rakamları açıklar mısınız?

-Al ya da öde şartından dolayı kullanmadan ödemek zorunda olduğumuz doğalgaz fiyatlarında indirim yaparak hem vatandaşımızı sevindirmeyi hem de dövizimin heba edilmemesini düşünüyor musunuz?

Cevaplar 5, 6:

Doğalgaz ithalat anlaşmaları dünyadaki genel uygulamaya paralel olarak gerek arz güvenliğinin sağlanması gerekse arz sağlayıcılarının ve ithalatçıların yapacakları yatırımların büyüklüğü dikkate alınarak uzun dönemli yapılmakta ve asgari alım taahhüdüne ilişkin hükümler bulunmaktadır. Bu hükümler çerçevesinde asgari alım taahhüdünün altında kalan miktarlar için o dönemdeki kontrat fiyatları üzerinden belirli bir oranda ödeme yapılmakta ancak daha sonraki dönemlerde ödemesi peşin yapılan bu gaz miktarı alınmaktadır. Diğer bir deyişle, yapılan bu ödemeler ön ödeme mahiyetinde olup, daha sonraki dönemlerde asgari alım taahhütlerinin üzerinde yapılan doğalgaz alımlarına ilişkin ödemelerden düşülmektedir. Bu şekilde imzalanan uzun dönemli anlaşmalarda belirlenen ithalat miktarları ülke içindeki olası uzun vadeli doğalgaz taleplerine dayandırılmaktadır. Ancak çeşitli varsayımlar altında yapılabilen uzun vadeli talep tahminlerinin bu varsayımlardaki değişiklikler ve/veya ortaya çıkan ve daha önce öngörülemeyen ulusal ve uluslararası koşullar nedeniyle gerçekleşen tüketim miktarları ile birebir uyumlu olması her zaman mümkün olmamaktadır.

Bilindiği üzere söz konusu uzun dönemli doğalgaz ithalat anlaşmalarının tümü 2001 yılı ve öncesi diğer bir deyişle 2001 ekonomik krizi ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu öncesi imzalanmıştır. 2001 krizi ülkemiz doğalgaz piyasasını önemli ölçüde etkilemiş ve piyasanın toparlanması belirli bir süreç almışken bu kez de 2008 yılının son çeyreğinden itibaren ekonomide daralmaya neden olan küresel kriz nedeniyle özellikle sanayi ve elektrik üretimindeki düşüşler doğalgaz kullanımını da önemli ölçüde azaltmıştır. Yukarıda sayılan nedenlerle hedeflenen satış hacmine ulaşılmasında zorluklar yaşanmaktadır. Buna rağmen 2002-2010 yılları arasında sadece iki yılda ülkemiz için bu yükümlülük söz konusu olmuştur. Ancak bu durum yukarıda da belirtildiği üzere "dövizimizin heba edildiği" anlamına gelmemekte ileride kullanılacak gazın ön ödemeli olarak alındığı anlamına gelmektedir.

Doğalgaz Alım Satım Anlaşmaları 20-25 yıllık uzun dönemli, uluslararası ilişkiler açısından ekonomik ve siyasi etkileri olan ticari akitlerdir. Bu anlaşmaların hükümleri ticari gizlilik içermekte ve içeriğinin açıklanması da sözleşmeye aykırılık teşkil etmektedir. Bu durum gerektiğinde sözleşmenin feshi veya bu nedenle doğan zararın giderimi gibi yaptırımlara yol açabilecektir. Diğer taraftan, Sözleşmelerdeki gizlilik maddesine aykırı durumların alıcının veya satıcının üçüncü şahıslarla taraf olduğu diğer anlaşmalar açısından da ticari sıkıntılar yaratması söz konusudur. Ayrıca, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 4 üncü maddesinde, ticari gizliliği olan bilgiler Kurum hariç üçüncü taraflara açıklanamaz ve 7 nci maddesinde de, doğalgaz piyasasında faaliyet gösteren taraflar ticari yönden hassas bilgi ve belgeleri gizli tutmakla yükümlüdür, hükümleri yer almaktadır.

Soru 7:

Doğalgaz tüketiminden alınan vergi miktarı ne kadardır? Bu oranda bir indirim gitmeyi düşünüyor musunuz?

Cevap 7:

Konut, ısınma ve sanayide kullanılan doğalgazın ÖTV'si 0,0230 TL/Sm³, motorlu taşıtlarda yakıt olarak kullanılan sıkıştırılmış doğalgazın ÖTV'si 0,6326 TL/Sm³ olup KDV oranları ise %18'dir. Vergi miktarı ile ilgili uygulamalar Maliye Bakanlığı tarafından düzenlenmektedir.